

ادامه از صفحه اول

تجربه غرب در مدیریت سیل

با وقوع آتش‌سوزی، فقط یک تلفن کافی است تا آتش‌نشان‌ها سوار ماشین آتش‌نشانی شده و به راه بیفتند.هدایت سیل به‌جای جلوگیری از حرکت آن، نه‌تنها مانع آب‌گرفتگی، بلکه حرکت انسان، خودرو و حیوانات نمی‌شود، ملکی در مواردی هدایت درست سیلاب امکان باروری زمین‌های مستعد کشاورزی و درختکاری را فراهم می‌کند. مدیریت سیل در آمریکا بخشی از مدیریت و برنامه‌ریزی رودخانه‌هاست. درعین‌حال همه سازمان‌های برنامه‌ریزی عمرانی، مانند شهرسازی و برنامه‌ریزی منطقه‌ای به صورت مداوم حرکت آب را مدیریت می‌کنند. گاهی اوقات هدایت آب به اراضی خشک از این نظر اهمیت می‌یابد که برخی آب‌هایی که به حرکت درمی‌آیند، مواد سم‌دمندی را در اراضی پخش می‌کنند که به بارورسازی منطقه کمک کرده و نهال‌کاری را تسریع می‌کند. مدیریت حرکت آب روی زمین منحصر به یک سازمان خاص نیست، بلکه هر سازمانی نقش و مسئولیت خود را دارد. درارتباط‌بودن این‌سازمان‌ها با یکدیگر، مانع فرورفتن در خواب خرگوشی است که در سازمان‌های ایران رایج است. در ایران زمانی مسئولان امر از خواب می‌پرند که سیل شدید به حرکت درآمده و موجبات ورود خسارت به ساکنان اطراف مسیبل و روستایان و شهرنشینان را فراهم کرده باشد. طرح‌های مدیریت آب در آمریکا بلندمدت هستند و پایش حرکت‌های مسیبل‌ها و آبراهه‌ها نیز پیوسته و دائمی است. البته این امر چون در یک چارچوب مفروض به‌لحاظ شدت سیل و دامنه گسترش آن صورت می‌گیرد، برای سیل‌های قوی‌تر از آنچه پیش‌بینی شده است، همواره پاسخ‌گو نیست. در همین چند سال گذشته (حتی هم‌اکنون) سیل‌هایی در آمریکا روی داده است که از توان کنترل دولت‌های ایالتی (در مسیر حرکت سیل) خارج بوده و موجبات زان و تاراج‌حتی مردم ساکن در مسیر را فراهم کرده است؛ باین‌حال این میزان کنترل‌نشدنی نیست. علاوه بر این، نظام بیمه در آمریکا در راستای حفظ حقوق ساکنان، کشاورزان و باغداران اطراف مسیل‌ها مرتب بازدید شده و درباره آن تجدیدنظر می‌شود تا در صورت بروز رویدادهای پیش‌بینی‌نشده، همه فشار بر کرده دولت ایالتی یا فدرال قرار نگیرد. خاک‌هایی که با سیل به سدها وارد می‌شوند، به صورت ادواری تجزیه و آزمایش می‌شوند تا در صورت مفیدبودن، به کشتارواها منتقل شوند. هرجا لازم باشد، سیلاب را به جاهایی هدایت می‌کنند که موجبات پوشش گیاهی و جنگل‌سازی را فراهم کند. این حالت درست وارونه چیزی است که در ایران روی می‌دهد؛ در ایران قطع اشجار جنگل‌ها، حرکتی پایان‌ناپذیر است که همین عمل یکی از عوامل تسریع‌کننده حرکت دیوانه‌وار آب روی زمین است. نقش دولت فدرال آمریکا تکمیل‌کننده نقش دولت‌های ایالتی است. این‌طور نیست که با آمدن یک رئیس‌جمهور جمهوری‌خواه مانند ترامپ و رفتن رئیس‌جمهور دموکرات پیشین، سیاست‌ها صددرصد تغییر کنند. سیاست‌های دولت‌های دموکرات انسان‌دوستانه‌تر از دولت‌های جمهوری‌خواه است. اگر سیل، آب‌گرفتگی و توان‌های تخریب‌کننده در زمان حکومت دموکرات‌ها روی دهد، کمک‌های دولتی به میزان شایان توجهی بیشتر از کمک‌های مشابه در دوره جمهوری‌خواهان است. ر اوی‌دادن هر سیل و توان، طرح‌های شهرسازی و عمران منطقه‌ای موجود در منطقه سیل‌زده به‌سرعت تجدید می‌شود.در ایران و کشورهای اطراف آن که هزاران سال از گیاهان دشت‌ها برای سوخت و تولید حرارت استفاده شده و در نتیجه زمین‌های آباد به بیابان (بی‌آبان) تبدیل شده‌اند، سیل می‌تواند بیابان‌ها را دوباره آباد کند. ضمناً باید توجه داشت که سوءاستفاده از رویدادهای سیل از سوی قدرتمندان، در همه جای دنیا وجود دارد؛ استفاده سودجویان از راه خرید اراضی سیل‌زده و راکندگذاشتن آنها در دوره‌ای نسبتاً طولانی و سپس فراهم‌آوردن موجبات تجدیدنظر در طرح‌های جامع شهری و بالابردن تراکم برای طرح‌های بازسازی شهری در آمریکا رواج دارد.

در نتیجه‌گیری نهایی، چند نکته را باید یادآوری

کرد: نخست اینکه پایش رویدادهای طبیعی در ایران و بررسی دائمی تبعات آنها بر طرح‌های شهری و روستایی، حالتی پایدار ندارد؛ به‌ویژه اینکه دوره رویدادها طولانی باشد. دوم اینکه افزایش

سریع جمعیت ایران و دوبرابرشدن آن در ۴۰ سال

گذشته، باعث حرکت زیان‌ده جمعیت از روستا به

شهر و اسکان آنها در اطراف شهرها شده است که

از یک سو این اسکان در حاشیه‌هایی صورت می‌گیرد

که خارج از کنترل طرح‌های جامع شهری هستند و

می‌کنند دیگر، بیشتر کسانی که به شهرها مهاجرت

می‌کنند، نیروهای جوان روستایی هستند. حاصل

اینکه جمعیت روستایی به‌تدریج کهن‌سال‌تر شده

و قدرت تولید را از دست می‌دهد؛ چون به صورت

سنتی، نیروی کار روستایی در جوانان متمرکز بوده

است. این حرکت موجب نابودی تدریجی کشاورزی

روستایی شده و وابستگی کشور را به واردات مواد

غذایی بیشتر می‌کند. سوم اینکه با حذف تدریجی

نیروی کار جوان از روستاها، قدرت روستایان برای

مقابله با رویدادهایی مانند سیل، زلزله، توان

و لایروبی مسیل‌ها و قنوت کاهش می‌یابد. راه

رویارویی با این مشکلات ناشناخته نیست، اما ثبات

فکری و همت دولت‌ها را طلب می‌کند.

لیلا مرگن: کشور هنوز در معرض خطر سیلاب است و حرف‌وحديث‌ها درباره دلایل شکل‌گیری سیلاب‌های این روزهای ایران فراوان است. یکی بارورسازی ابرها را دلیل بروز این پدیده طبیعی اعلام می‌کند و آن دیگری تغییر اقلیم را مسبب وضعیت امروز کشور می‌داند. به همین دلیل دانشگاه خواجه نصیر طوسی با حضور چهار نفر از کارشناسان بخش آب، در «میزگرد بررسی سیلاب‌های اخیر» به واکاوی دلایل این پدیده پرداخت. تمام کارشناسان حاضر در نشست به‌طور مشترک اعتقاد داشتند که بارش‌های بی‌سابقه، ایران را درگیر سیلاب‌های گسترده کرده است. سیلاب‌هایی که وقوع آنها به مفهوم ورود به دوره ترسالی نیست. از نگاه کارشناسان حاضر در نشست، بحث درباره ورود به ترسالی در ایران، منشأ علمی ندارد. سیلاب‌های اخیر سبب شده سدسازان هم بیش از گذشته بر ضرورت ساخت سدهای عظیم در کشور تأکید کنند. اما از نگاه هدایت فهمی، رئیس مرکز پژوهشی پژوهاب‌کستر، سیلاب‌های اخیر جلوه خاصی از ناکارآمدی مدیریت سرزمینی را پیش‌رویمان قرار داده است، زیرا در سدهای مثل کرخه، خروجی ۱۲ هزار مترمکعب برای این سازه بتونی طراحی می‌شود، اما نقشه پهنه‌بندی سیلاب در پایین‌دست سد تهیه نمی‌شود تا متناسب با آن، برنامه‌ریزی انجام شود. این روزها که امواج خروشان سیلاب بیش از ۲۵ استان کشور را تحت‌تأثیر قرار داده است، سدسازان هم تلاش می‌کنند که این سازه‌های بتونی را ناجی ایران معرفی کنند. حتی مسئولان وزارت نیرو هم تأکید دارند که باید سدهای بیشتری در کشور ساخته شود، اما هدایت فهمی، رئیس مرکز پژوهشی پژوهاب‌کستر، در واکنش به سخنان یکی از کارشناسان مهذب قدس که در جلسه توضیحاتی درباره مدیریت مخزن سد کرخه ارائه کرد و دلیل کاهش خروجی سد کرخه را مقاومت مردم پایین‌دست به علت آب‌گرفتگی دانست، عنوان کرد، ما خروجی سد را ۱۲ هزار مترمکعب طراحی کردیم، اما برای این خروجی پهنه‌بندی سیل نداشته‌ایم تا بر اساس این پهنه‌بندی، مدیریت پایین‌دست را انجام دهیم. سیلاب‌های اخیر جلوه خاصی از ناکارآمدی مدیریت سرزمینی بود. به اعتقاد فهمی، بارش‌های این روزهای کشور بی‌سابقه بود. دو سامانه مدیترانه‌ای و دریای سرخ که در ایران باعث بارش می‌شدند، هیچ‌گاه با هم وارد کشور نمی‌شدند، اما این بار، این دو سامانه به‌یک‌باره فعال شده و به‌طور هم‌زمان ایران را تحت‌تأثیر قرار دادند. این مسئله به همراه ناهنجاری‌های اقلیمی که باید مورد مطالعه هوشناسان قرار بگیرد، سیلاب‌های این روزهای کشور را رقم زده است. او اضافه کرد: سیلاب‌ها امسال را فقط با دوره بازگشت نباید تحلیل کرد و باید در تحلیل‌ها احتیاط لازم را داشت. فهمی، هشت نامش شامل بارش‌های سنگین و استثنایی، دست‌اندازی در مسیر بستر رودخانه‌ها و مسیل‌ها، ضعف در ساماندھی و لایروبی رودخانه‌ها و مسیل‌ها، نبود برنامه جامع مدیریت سیلاب، طراحی و اجرای نادرست زیرساخت‌های شهری و روستایی، تخلیه دیرنگام برخی مخازن سدها و کاهش پوشش گیاهی و جنگل‌تراشی‌ها را در بروز سیلاب‌های اخیر مؤثر دانست. به گفته او، مدیریت سیلاب، سازمان کار می‌خواهد، اما در کشور ما سازمان کاری برای این مسئله وجود ندارد. معلوم نیست متولی چه کسی است و چگونه در زمان وقوع سیلاب هماهنگی بین دستگاه‌ها باید انجام شود. در ژاین مدیریت جامع سیل و خشک‌سالی با هم یک نهاد دارد، اما این نهاد در کشور ما وجود ندارد. فهمی اضافه کرد: این سیلاب نشان داد ما در حکمرانی سرزمین واقعاً ضعیف هستیم.

نیازمند بازنگری در مدیریت سیلاب

این کارشناس ارشد وزارت نیرو عنوان کرد: باید در بحث مدیریت سیلاب به‌طور جدی بازنگری کنیم. درس‌هایی که از این پدیده گرفته شد، این بود

اقتصاد

کارشناسان چرایی شکل‌گیری سیلاب‌های اخیر کشور را بررسی کردند

ناکارآمدی مدیریت، مقصر جریان سیل

که ما باید مبتنی بر مدیریت ریسک باشیم. ما مدیریت بحران را به بدترین شکل ممکن یاد گرفته‌ایم. به اعتقاد او، برای مدیریت سیل، هم به اقدامات سازه‌ای و هم غیرسازه‌ای نیاز است، اما ایران به‌عنوان یک کشور نفتی فقط به اقدامات سازه‌ای توجه کرده است. در کشوری که سیل خیز است، نقشه پهنه‌بندی سیلاب وجود ندارد تا استقرار سازه‌ها بر اساس این نقشه انجام شود و بیمه سیلاب بر پایه این داده‌ها شکل بگیرد. مدیریت خطرپذیری و ریسک نداریم و آبخیزداری جدی گرفته نشده است. فهمی گفت: تبیین نظام جامع مدیریت سیل باید در دستور کار قرار گیرد. این مدیریت در ایران وجود ندارد. دستورالعمل نداریم و کسی نمی‌داند در زمان وقوع سیل چگونه باید عمل کرد. برای پخش سیلاب در اراضی کم‌ارزش برنامه نداریم. ظرفیت‌سازی برای ارتقای آگاهی‌های عمومی انجام نشده و دانش مردم ما کم است. بسیاری از تلفات انسانی ناشی از عدم اطلاع‌رسانی درست بوده است. او بیان کرد: استقرار سامانه بیمه سیلاب به‌عنوان سیاست از سوی دولت باید پیگیری شود و مدیریت جامع و یکپارچه حوضه آبریز باید در دستور کار قرار گیرد.

نیازمند سیستم هشدار سیل هشتمین

علیرضا دانمى، معاون وزیر نیرو، نیز در این نشست با تشریح دلایل بروز سیلاب، بارش‌های اخیر در کشور را پدیده‌ای نادر توصیف کرد. او با نگاهی به وضعیت مدیریت مخازن سدها در کشور بیان کرد: در مرحله اول بروز سیلاب، مخازن نیمه‌پر سدها پر شد و در مرحله بعدی مجبور شدیم که سیلاب را از مخازن پر سدها عبور دهیم. این مسئله باعث شد بخش‌هایی از دشت‌ها زیر آب برود. ۴۰۰ هزار نفر از مردم حوضه سد کرخه تحت تأثیر قرار گرفتند و ۱۲۰ هزار نفر آنها از مناطق تخلیه شدند. به اعتقاد معاون اسبق وزارت نیرو ما در ایران با بحث تغییر اقلیم روبه‌رو هستیم؛ اما هنوز عده‌ای درباره وقوع این پدیده تردید دارند و در صداوسیما یا مراکز بین‌المللی دنبال این هستند که ببینند تغییر اقلیم بحثی واقعی است یا نه. او ادامه داد: عده‌ای می‌گویند که وارد ترسالی شده‌ایم. ما دوره خشک‌سالی و ترسالی داریم؛ اما افراد با چه استنادی می‌گویند که ما وارد ترسالی شده‌ایم؟ به گفته او باید از مدل‌های تحلیل سیل و سیستم مدیریت هوشمند و پیش‌آگاهی در ایران استفاده کنیم و چنین سیستم‌هایی را در کشور اجرا کنیم. دانمى در پاسخ به شایعاتی در زمینه بارورسازی ابرها بیان کرد: اگر بارورسازی ابرها می‌توانست چنین بارشی ایجاد کند، برخی ایالات در آمریکا درگیر خشک‌سالی طولانی مدت نمی‌شدند. او همچنین با اشاره به سخنانی درباره مشکل‌سازشدن سدها، بر مهندسی مجدد سازه‌ها، نیاز به زیرساخت کشور تأکید کرد.

به ساخت سد، پیش از بهره‌برداری اهمیت می‌دهیم

علیرضا بهرانی‌داریان، استاد منابع آب دانشگاه خواجه نصیر، نیز عامل

بروز سیلاب‌ها را بارش‌های بی‌سابقه اعلام کرد. او درباره دلایل بروز سیلاب گفت: یکی از عوامل تشدیدکننده سیلاب جنگل‌تراشی است که در استان گلستان مطرح است. آبخیزداری در لرستان ندیده گرفته شده است. او ادامه داد: طرح‌های عمرانی غلط اجرا شده است. در دروازه‌قرآن شیراز ۳۰ متر عرض رودخانه را می‌خواستند در یک کالورت یک‌متری خلاصه کنند. یکی از مشکلاتی که ما داریم، این است که وزارت راه به کمترین چیزی که می‌پردازد، بحث هیدرولوژی است و اصلاً فکر نمی‌کند بارانی که می‌آید، در قالب سیل از کجا باید خارج شود. به گفته بهرانی بهره‌برداری غیراصولی از مخازن سدها مسئله مهمی است. در ایران ما به ساخت سد بیش از بهره‌برداری اهمیت می‌دهیم. با توجه به اهمیت آب و بحث منابع آب باید در مواد درسی رشته عمران، بازنگری اساسی انجام شود. او اضافه کرد: لایروبی رودخانه‌ها نکته مهم دیگری است که به آن توجه نمی‌شود. باید روی ایجاد سیستم هشدار سیل متمرکز شویم تا جلوی خسارت‌ها را بگیرد. درباره خسارت‌های سیل بحث ۳۰ هزار میلیارد تومان مطرح است. این خسارت معادل نیمی از بودجه عمرانی کشور است. وقتی این ارقام را مقایسه کنیم، متوجه می‌شویم که اگر چنین سیستم‌هایی راه‌اندازی می‌شد، چقدر خسارت‌ها کاهش می‌یافت. با استفاده از سیستم هشدار سیل، می‌توان درباره تخلیه مخازن و نیاز به جابه‌جایی افراد در پایین‌دست ود... به‌درستی تصمیم گرفت. به اعتقاد این استاد منابع آب دانشگاه خواجه نصیر از بحث تغییر اقلیم در وقوع سیلاب این روزها سوءاستفاده شده است و نباید زیاد روی تغییر اقلیم در تشریح دلایل سیلاب‌ها مانور داد. همچنین با چند ماه بارش نرمی‌توان گفت که وارد دوره ترسالی شده‌ایم. او با دفاع از سدها گفت: اگر سد کرخه نبود، سیلاب با یک هشت‌هزارو ۲۰۰ متر مکعب وارد سیلاب دشت می‌شد و معلوم نبود چه تلفاتی به بار می‌آورد. به اعتقاد بهرانی به دلایل زیست‌محیطی نزدیک درگیر این مسائل است. فشار زیاد که یک‌سری فعال محیط‌زیستی اعمال می‌کنند، در مجموع برای کشور زیان‌آور خواهد بود. او ادامه داد: با توجه به سدسازی‌های عراق و ساخت یک سد با ظرفیت مخزن ۹۰ میلیارد متر مکعب (درحالی‌که کل سدهای ایران ۵۰ میلیارد متر مکعب ظرفیت دارند) نباید از ساخت سدهای مرزی جلوگیری شود و هر روز که ساخت این سدها متوقف می‌شود، کشور ضرر بیشتری را تحمل خواهد کرد.

فقط سدسازی سیلاب را کنترل نمی‌کند

رضا مکتون، دانشیار دانشگاه صنعتی امپریکیر، در جمع‌بندی مباحث مطرح‌شده در این نشست گفت: آبخیزداری و جنگل‌کاری باعث کاهش شدت سیل می‌شود. فقط سدسازی جواب‌گوی کاهش خسارات نیست و ممکن است با ساخت سد و احتیاط در رهاسازی آب مخزن به دلیل تابستان خشک، در زمان وقوع سیلاب مجبور به انتخاب بین بد و بدتر بشویم و بگوییم کاش آب سد را قبل‌تر رها کرده بودیم، او با تأکید بر بحث مدیریت بحران، با طرح این پرسش‌ش که چه کسانی در حریم رودخانه‌ها به ساخت‌وساز پرداخته‌اند و چرا در ساخت راه‌آهن آق‌قلا، بتاسیل عبور سیلاب دیده نشد، از مدیریت لحظه‌ای در زمان وقوع سیلاب انتقاد کرد. به گفته مکتون، چند روز قبل ۹۲ میلیارد متر مکعب بارش در کشور رخ داد که ما فقط توانسته‌ایم ۴۲ میلیارد متر مکعب آن را رها کنیم؛ درحالی‌که اگر عملکردما بهتر بود تا دو سال مشکل آب نداشته‌ایم. او ادامه داد: میزان خسارت سیل از سوی برخی مسئولان ۶۰ هزار میلیارد تومان اعلام شده است. به‌این‌ترتیب سهم هر ایرانی ۸۰۰ هزار تومان از این خسارت خواهد بود.

بازتاب

درخواست ضرر و زیان ۱۳ میلیارد تومان هزینه داشت

رسمی یا غیررسمی، و چوه یا مطالبات یا حواله‌ها یا سهام و اسناد و اوراق بهادار و یا سایر اموال متعلق به هر یک از سازمان‌ها و مؤسسات فوق‌الذکر و یا اشخاص را که بر حسب وظیفه به آنها سپرده شده است، به نفع خود یا دیگری برداشت و تصاحب نماید» که متهمان این پرونده، ازجمله مدیرعامل سابق شرکت تأسیسات دریایی، به عنوان یک شرکت خصوصی شامل آن نمی‌شوند؛ به عبارت دیگر، شرکت تأسیسات دریایی در حالی ادعای خسارت را در این پرونده مطرح کرده که خود اسنادی در راستای رد آن به دادگاه ارائه داده است. بدتر آنکه دلیل درخواست‌کردن ضرر و زیان در دادگاه، لزوم پرداخت هزینه ۳ میلیاردتومانی آن عنوان شده است؛ درحالی‌که نه‌تنها این رقم در مقایسه با ضرر زیان شرکت (۸۷ میلیون دلار) ناچیز است، بلکه حتی در مقایسه با هزینه چندمیلیون‌بودنی این شرکت در دادگاه لندن نیز کوچک می‌نماید. روزنامه «شرق» عمیقاً امیدوار است شرکت تأسیسات دریایی در ادامه فرایند تجدیدنظرخواهی، جدیدت بیشتری برای احقاق حقوق سهامداران خود که در واقع بخش بزرگی از محروم‌ترین و دردمندترین مردم ایران هستند، به خرج دهد.

در مراسم بزرگداشت نویسنده معاصر و جامعه‌شناس عنوان شد

پروژه رزاقلی باید دنبال شود

رزاقلی تنهامعان‌شناس نیست

تقی آزادارمکی، جامعه‌شناس، یکی از سخنرانان این مراسم بود که در سخنان خود با نقد کتاب جامعه‌شناسی نخبکشی رزاقلی، به بیان نظراتش درباره این اثر و جامعه ایران پرداخت. آزادارمکی در بخشی از سخنان خود گفت: برای من سؤالی بنیادی بوده است که آیا منتقدان ایرانی در توصیف جامعه ایرانی همان مفهوم نخبه شرق‌شناسانه را بازتولید می‌کنند و به هر بهانه و اتفاقی تلاش می‌کنند بگویند استبداد ایرانی ام تاریخی، ماندگار و ته‌نشسته‌ای است که یقه این سرزمین را گرفته است و چاره‌ای جز تسلیم در برابر آن نیست و اصلاحات و کوشش در زمینه رفع آن بی‌فایده است؟ همان سخنانی که صدای بلندی هم دارد و همه را به تسلیم و مرگ دعوت می‌کند؛ اما رزاقلی در کتاب جامعه‌شناسی نخبکشی، سخن دیگری می‌گوید. او می‌گوید اگرچه آنها وجود دارد، اما این ندغه من نیست؛ من می‌خواهم به پس این واقعه بروم. نمی‌خواهم روایتی از نخبکشی بگویم و مدافع نخبکشی باشم. نمی‌خواهم وقتی از استبداد ایرانی می‌گویم، مدافع آن باشم؛ زیرا تمام ادعا تحلیل‌های ساده‌انگاره‌ای است که پیچیدگی‌های جامعه ایران را نادیده می‌گیرد. باید فهم چندبعدی از آن به دست آورد؛ باید به اقتصاد، سیاست، روان‌شناسی مردم و از همه مهم‌تر فرهنگ و تاریخ مردم مراجعه کرد تا به این پاسخ رسید که چرا نخبکشی اتفاق می‌افتد و مردم چنین هزینه‌هایی زیادی برای رسیدن به دموکراسی می‌دهند. من رزاقلی را

احتراماً عطف به مطلب منتشر شده در آن روزنامه در رابطه با حکم صادره درباره متهمان درکل پروچونا پرونده شرکت مهندسی و ساخت تأسیسات دریایی ایران موصوف به «دکل گمشده» و از آنجاکه مطلب منتشره مشتمل بر موارد خلاف واقع است، خواهشمند است وفق مقررات قانونی نسبت به درج فوری توضیحات ذیل اقدام فرمایید:
وکلای این شرکت در طول رسیدگی به پرونده در دادگاه با استدلال‌های متقن و مستند اعلام نموده‌اند جرائم ارتكابی متهمین باید حسب مورد تحت عنوان جرم «اختلاس و تحصیل مال نامشروع» مورد حکم قرار گیرد و به‌نفع متهمان باید بدون نیاز به تقدیم دادخواست ضرر و زیان ناشی از جرم از سوی این شرکت (که مستلزم پرداخت حدود ۱۳۰ میلیارد ریال به صندوق دادگستری است) علاوه بر محکومیت به حبس از باب جنبه عمومی جرم ارتكابی، به پرداخت وجوه نامشروع تحصیل شده (۸۷ میلیون دلار بهای دکل) محکوم گردند که دادگاه بدوی علیرغم لوایح و شرح حاوی استدلال‌های مذکور، متهمان را به جرم «خیانت‌دارمانت» فقط به مجازات حبس محکوم و نسبت به محکومیت آنان به پرداخت مبالغ ۸۷ میلیون

گزارش روز

تذکر کتبی ۱۵ نماینده مجلس به وزیر ارتباطات درباره قرارداد کارگزاران مخابرات روستایی

راز اعتراض نمایندگان به آذری جهرمی چیست؟

● **شرق:** ۱۳ تذکر کتبی نمایندگان مردم از ۲۷ تذکر کتبی به آذری جهرمی، وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، دیروز در صحن علنی مجلس شورای اسلامی درباره پیگیری حقوق کارگزاران روستایی و قانون‌گریزی شرکت مخابرات ایران مطرح شد. به‌تازگی در اقدامی عجیب از سوی شرکت مخابرات ایران، با وجود آنکه حکم دیوان عدالت اداری مبنی بر جبران خسارت ۸۰۰ میلیارد تومانی به کارگزاران مخابرات روستایی و همچنین ضرورت انعقاد قرارداد دائم به همراه مزایا و رفاهیات به آنها نهایی شده بود، در اقدامی خلاف قانون، کارگزاران مخابرات روستایی را مجبور به انعقاد قراردادی به ظاهر دائم اما بدون رفاهیات و مزایا کردند و در تهدیدی آشکار اعلام کردند که در صورت امضانکردن قرارداد، نه‌تنها حقوق ماهانه افرادی که به این قراردادهای جدید تمکین نکنند، تمدید نخواهد شد. «شرق» پیش‌تر در گزارشی که با همین منظور نوشته بود و گفت‌وگویی که در توییتر با محمود جواد آذری جهرمی داشت، به حمایت این وزیر جوان از تخلف شرکت مخابرات ایران اشاره کرد که با تکذیب آذری جهرمی روبه‌رو شد. این در شرایطی بود که فایل تصویری بیان بار هزینه‌ای ۸۰۰ میلیارد تومانی از سوی دیوان عدالت اداری برای شرکت مخابرات ایران از سوی او به‌وضوح اعلام شده بود.

تذکر دهندگان چه کسانی بودند؟

در قرائت تذکرات کتبی نمایندگان به مسئولان اجرایی کشور که دیروز از سوی اکبر رنجبرزاده، عضو هیئت‌رئسه مجلس شورای اسلامی، قرائت شد، نام‌های هاجر چنارانی و سیده‌حمیده زرآبادی، نادر قاضی‌پور، علیرضا محبوب، بهروز بنیادی، رضا علیزاده، اسدالله قره‌خانی، محمد وحدتی، حشمت‌الله فلاحت‌پیشه، ناصر شریفی، محمد حسینی، ابراهیم رضایی و اکبر رنجبرزاده به چشم می‌خورد. این در حالی بود که روز قبل از آن، عین‌الله شریف‌پور و علی محمدمرادی به وزیر ارتباطات درباره رسیدگی‌نکردن به مشکلات کارگزاران مخابرات روستایی تذکر داده بودند.

افزایش تنش بین مخابرات و کارگزاران

کارگزاران مخابرات روستایی پیش‌تر در گفت‌وگو با «شرق» از فشارهایی گفته بودند که گاه و بی‌گاه شرکت مخابرات ایران بر کارگزاران مخابرات روستایی برای پذیرش قراردادهای موقت مطرح کرده بود. پیش‌تر شرکت مخابرات، حاضر به انعقاد قرارداد دائم با کارگزاران روستایی نبود و تأکید داشت که قید قرارداد مستقیم، همان قرارداد دائم نیست و با این شگرد، مراجع حقوقی و قانونی را دور می‌زند که البته به رای نهایی دیوان عدالت اداری، این تلاش بی‌نتیجه ماند، اما مخابرات باز هم دست از دورزدن قانون برنداشت و سعی داشت در سکوت، کماکان قانون را زیر پا بگذارد. فشارها برای امضای قرارداد‌های فاقد مزایای قانونی شدت گرفته است. این در حالی است که مدیرعامل مخابرات می‌گوید قرارداد‌ها واجد همه مزایای مندرج در قانون کار هستند و فشاری در کار نیست.

کارگزاران مخابرات روستایی کشور در گفت‌وگو با ایکن‌ها هم به نکاتی اشاره کرده و از افزایش فشارها بر کارگزاران مخابرات روستایی انتقاد کردند. به گفته این نمایندگان کارگری، معاونت مالی شرکت مخابرات ایران به ناظران مالی مناطق مخابرات استان‌ها اعلام کرده است تا زمانی که کارگزاران مخابرات روستایی قرارداد ارسالی را امضا نکنند، حقوقی پرداخت نخواهد شد. نمایندگان کارگزاران مخابرات روستایی کشور می‌افزایند: با این اقدامات قصد دارند کارگزاران را مجبور به پذیرش قراردادی کنند که دارای اشکالات حقوقی و فنی است تا از این مسیر بتوانند به اهداف خود درباره کم‌کردن هزینه‌های جاری شرکت و رسید به بااصطلاح سودآوری شرکت را افزایش دهند.

مجید صدری، مدیرعامل شرکت مخابرات ایران، دراین‌باره می‌گوید: هیچ فشاری در کار نبوده؛ ما چون حکم دیوان عدالت مبنی بر لزوم دائمی‌شدن کارگزاران مخابرات روستایی صادر شده، قراردادهای را تنظیم و به کارگزاران ارائه کردیم. او در پاسخ به این سؤال که اگر قرارداد را امضا نکنند، چه خواهد شد، گفت: براساس ضوابط شغلی، قرارداد باید امضا شود؛ اگر امضا نکنند، هم برای آنها مشکل پیش می‌آید و هم برای مجموعه مخابرات. صدری درباره ماهیت قرارداده‌ا ادعای کارگزاران مخابرات روستایی مبنی بر اینکه قرارداد‌ها فاقد مزایا و رفاهیات قانونی است، گفت: قراردادهای تنظیم‌شده هرچه را قانون کار گفته، دارد؛ در واقع همه الزامات قانون کار و مصوبات شورای‌عالی کار در این قرارداد‌ها رعایت شده است و هیچ فشاری در کار نیست.

باین‌حال نمونه قراردادهایی که در این زمینه به دست «شرق» رسیده، کاملاً ادعای مدیرعامل مخابرات ایران را رد می‌کند. با این اوصاف باید مشخص شود که شرکت مخابرات ایران چه زمانی تصمیم می‌گیرد به قانون احترام بگذارد.